

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แยกเป็นสองส่วนได้แก่ การวิจัยเชิงเอกสาร และการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงเอกสารนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. ตั้งแต่สมัยเริ่มตั้งโรงเรียนจนกระทั่งถึงระบบการศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนทหารเวสต์ปอยท์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นหลักสูตรในปัจจุบัน ส่วนการวิจัยเชิงสำรวจนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จปร. เกี่ยวกับระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. กับบทบาทของทหารในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนและศึกษาขอเสนอแนะในการปรับปรุงระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. ให้สอดคล้องกับงานพัฒนาชุมชนของทหาร การวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

การวิจัยเชิงเอกสาร การหาข้อมูลในการวิจัยเชิงเอกสารดำเนินการไปในสามลักษณะคือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารชั้นต้นที่ออกจกหมายเหตุ หดสมุดแห่งชาติและแผนกสารบัญโรงเรียนนายร้อย จปร.
2. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารชั้นรองได้แก่ หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสาร รวมทั้งบันทึกจากหนังสือรุ่นนักเรียนนายร้อย
3. ศึกษาจากบันทึกและความทรงจำของนายทหารอาวุโสผู้ซึ่งเคยศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายร้อยในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช เพื่อขยายความที่ไม่สามารถค้นคว้าได้จากเอกสารชั้นต้น

การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงสำรวจได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จปร. ที่กำลังปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนภายใต้การควบคุมของกองกิจการพลเรือน กองทัพบกที่ 1 โดยแบ่งเป็นสองประเภทคือ ประเภทแรก เป็นนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งเป็นกำลังพลที่สังกัดกองกิจการพลเรือน กองทัพบกที่ 1 โดยตรงจำนวน 23 นาย ประเภทที่สอง เป็นนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จปร. ซึ่งเป็นกำลังพลที่สังกัดกองพลทหารราบที่ 1 ร.อ. จำนวน 95 นาย กองพลทหารม้าที่ 2 ร.อ. จำนวน 27 นาย และกองพลทหารปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยาน จำนวน 43 นาย รวม 165 นาย ประเภทสอง เป็นประชากรที่มีภารกิจในงานพัฒนาชุมชนในเขตกองทัพบกที่ 1 เช่นเดียวกัน การวิจัยเล่มนี้ศึกษาจากประชากรโดยไม่มีกลุ่มตัวอย่าง รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 188 นาย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้แบ่งเป็นสองลักษณะคือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบเลือกตอบ สอบถามสถานภาพและประสบการณ์ด้านการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบประเมินค่าของลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยกำหนดค่าจากมากไปหาน้อย 5 ระดับด้วยกันเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุค่าความสำคัญของแต่ละวิชาที่ต้องงานพัฒนาชุมชนตามความเห็นของตน แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ แบ่งเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ส่วนที่ 1 เป็นการกำหนดค่าความสำคัญของวิชาต่าง ๆ ในระบบการศึกษาทางวิชาการจำนวน 24 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นการกำหนดค่าความสำคัญของวิชาต่าง ๆ ใน

ระบบการศึกษาทางวิชาทหารจำนวน 23 ข้อ และส่วนที่ 3 เป็นการกำหนดค่าความสำคัญของวิชาต่าง ๆ ในระบบการศึกษาทางด้านการฝึกอบรมคุณลักษณะทหารจำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบเลือกตอบเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. ที่มีผลต่อขั้นตอนการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน รวมทั้งสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 35 ข้อ

การสัมภาษณ์ การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานกิจการพลเรือนในเขตกองทัพภาคที่ 1 ในระดับผู้บริหาร ได้แก่ แม่ทัพกองทัพภาคที่ 1 เสนาธิการกองทัพภาคที่ 1 หัวหน้ากองกิจการพลเรือนกองทัพภาคที่ 1 และฝ่ายเสนาธิการที่รับผิดชอบงานกิจการพลเรือนในเขตกองทัพภาคที่ 1 จำนวน 4 คน รวมประชากรที่จะสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 7 คน การสัมภาษณ์ใช้วิธีการสัมภาษณ์ควบคู่ไปกับแบบสอบถามและเน้นด้านข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. ให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน การสัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับเพิ่มเติมจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ประกอบการอภิปราย

การสร้างเครื่องมือในการสำรวจ

แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามสดาภาพและประสบการณ์ด้านการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างจากการค้นคว้าเอกสารและปรึกษาผู้มีประสบการณ์การศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จปร.

แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ที่ฝึกและศึกษาจากระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. ว่ามีความสำคัญในระดับใดต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน โดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่าของลิเตอร์ท ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าจากรายทางสถิติพร้อมทั้งศึกษาหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. เพื่อนำมาสร้างตารางประเมินค่า

- 2) นำตารางประเมินค่าให้อาจารย์โรงเรียนนายร้อย จปร. ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จปร. จำนวน 4 คน แก่ไขและไข่อเสนอแนะ
- 3) ผู้วิจัยนำตารางประเมินค่าจากการแก้ไขครั้งที่ 1. ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษากรรมาให้คำแนะนำแก่ไขและไข่อเสนอแนะ

แบบสอบถามตอนที่ 3 ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลใน 4 ประเด็นด้วยกัน ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถที่ได้รับจากระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. ว่าเพียงพอหรือไม่ในการนำไปปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน โดยนำขั้นตอนการพัฒนาชุมชนตามหลักสากลมาเป็นตัวปัญหา ได้แก่ ขั้นตอนการสำรวจ ขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ ขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการลงมือแก้ปัญหา

ประเด็นที่สอง สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน

ประเด็นที่สาม สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการให้การฝึกและการให้การศึกษานักเรียนนายร้อยให้สอดคล้องกับภารกิจการพัฒนาชุมชนของทหาร

ประเด็นสุดท้าย คือการสอบถามเหตุผลของความคิดเห็นจากคำตอบที่ผู้วิจัยกำหนดให้พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นด้วยคำถามปลายเปิด

การสร้างแบบสอบถามตอนที่ 3 นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งใช้ประสบการณ์จากการสอนวิชาการพัฒนาชุมชนและประสบการณ์การร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของทหารมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้นายทหารที่มีความรู้และประสบการณ์ในงานพัฒนาชุมชนจำนวน 4 ท่านตรวจแก้ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามจากการแก้ไขครั้งที่ 1 ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษากรรมาให้คำแนะนำแก่ไขและไข่อเสนอแนะ

การตรวจสอบความตรงของแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาวิจัยทางการพัฒนาชุมชนของทหารจำนวน 4 ท่าน ตัดสินความตรงของแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่านคือ

1. พ.ท.ดร.จารุภัทร เรืองสุวรรณ อาจารย์ประจำกองวิชาภูมิพลา
และสังคมศาสตร์ โรงเรียนนายร้อย จปร. ช่วยราชการทำเนียบรัฐบาล

2. น.อ.ดร.บุญศรี เข้มช้อย ประจำศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร กอง
บัญชาการทหารสูงสุด

3. ร.อ.ดร.บุญเสริม บุญเจริญผล อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน
นายร้อย จปร. และดำเนินโครงการหมู่บ้านสันติสุขในรูปแบบของกินบุคซ์ ของประเทศอิสราเอล
อยู่ ณ อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา

4. พ.ท.ดร.อภิชาติ เพ็ญภิติ ฝ่ายเสนาธิการ กองกิจการพลเรือนกองทัพ
ภาคที่ 1

การหาค่าความเที่ยงของแบบสำรวจ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับนายทหารที่
สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จปร. ที่เป็นนายทหารปกครองสังกัดกรมก.เรียนนายร้อย
จำนวน 25 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้วิธีสอบซ้ำ เว้นระยะการทดสอบครั้ง
ที่ 1 และครั้งที่ 2 ห่างกัน 20 วัน แล้วคำนวณหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(∞ - Coefficient) ของ ลี เจ ทรอนนาค (ดูสูตรได้จากภาคผนวก)

ผลปรากฏว่าค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 มีดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านระบบการศึกษาทางวิชาการ	0.773
2. ความคิดเห็นด้านระบบการศึกษาทางวิชาทหาร	0.785
3. ความคิดเห็นด้านระบบการฝึกอบรมคุณลักษณะทหาร	0.873

ส่วนค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 3 มีดังนี้

1. ความคิดเห็นด้านระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อย จปร. กับขั้นตอน ในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	0.684
2. ข้อเท็จจริงด้านการศึกษาเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม	0.863

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้นายทหาร ในกองกิจการพลเรือน กองทัพอากาศที่ 1
กองพลทหารราบที่ 1 รักษาพระองค์ กองพลทหารม้าที่ 2 รักษาพระองค์ และกองพลทหารปืนใหญ่

ต่อสู้อากาศยาน เป็นผู้แจกและรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับมายังผู้วิจัย

แบบสอบถามที่ส่งไปให้ทั้งสิ้นจำนวน 188 ฉบับ ได้คืนมา 172 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.49 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัด

	หน่วยสังกัด	ส่ง	คืน	ร้อยละ
1	กองกิจการพลเรือน ทบ.1	23	21	91.30
2	กองพลทหารราบที่ 1 รอ.	95	83	87.37
3	กองพลทหารม้าที่ 2 รอ.	27	26	96.30
4	กองพล บคอ.	43	42	97.67
	รวม	188	172	91.49

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าต่าง ๆ ทางสถิติ โดยได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ โรงเรียนนายร้อย จปร. ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลแสดงสถานะของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านระดับชั้นยศ เหล่าที่ สังกัด ภูมิภาคการศึกษาทางทหารและพลเรือน รวมทั้งประสบการณ์ทางการศึกษาขณะศึกษาอยู่ใน โรงเรียนนายร้อย จปร. นำมาหาความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางและอธิบายตาราง

ตอนที่ 2 ข้อมูลการประเมินค่าความสำคัญของวิชาต่าง ๆ ในระบบการศึกษาของ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่มีต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ดำเนินขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนแต่ละข้อความโดยกำหนดค่าคะแนนออกเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ต¹ ดังนี้

¹Best, John W., Research in Education, (New Delhi : Prentice Hall of India, 1963), P. 174.

ความสำคัญในระดับสูงสุด	โหลคะแนนเป็น	5
ความสำคัญในระดับสูง	โหลคะแนนเป็น	4
ความสำคัญในระดับปานกลาง	โหลคะแนนเป็น	3
ความสำคัญในระดับต่ำ	โหลคะแนนเป็น	2
ความสำคัญในระดับต่ำสุด	โหลคะแนนเป็น	1

2. นำคะแนนของแต่ละวิชาในระบบการศึกษาแต่ละด้านมาคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{x}$) โดยใช้สูตร²

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = ค่าคะแนนเฉลี่ย
 x = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n = จำนวนประชากร

การแปลความหมายค่าของคะแนนคิดตามเกณฑ์ดังนี้

4.56 - 5.00	ความหมาย	สำคัญในระดับสูงสุด
3.56 - 4.55	ความหมาย	สำคัญในระดับสูง
2.56 - 3.55	ความหมาย	สำคัญในระดับปานกลาง
1.56 - 2.55	ความหมาย	สำคัญในระดับต่ำ
1.00 - 1.55	ความหมาย	สำคัญในระดับต่ำสุด

คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้สูตร³

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{n} - \frac{(\sum x)^2}{n}}$$

² ประคอง กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 94.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 96.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 119.

- เมื่อ S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 x^2 = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 n = จำนวนประชากร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการพัฒนาชุมชนและข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้นำเสนอในรูปตาราง หากหาความถี่และค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลด้านเหตุผลและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้นำไปวิเคราะห์เนื้อเรื่องประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย